

Paralelní algoritmy v lineární algebře

Tomáš Oberhuber

`tomas.oberhuber@fjfi.cvut.cz`

25. února 2021

Video na Youtube

Násobení matic

- ▶ mějme matice $A, B, C \in \mathbb{R}^{n,n}$
- ▶ počítáme součin $C = AB$
- ▶ mějme p procesů a necht' p je mocnina dvou
- ▶ matice rozdělíme blokově na $\sqrt{p} \times \sqrt{p}$ bloků
- ▶ pak je

$$C_{i,j} = \sum_{k=0}^{\sqrt{p}-1} A_{i,k} B_{k,j}$$

- ▶ výpočet bloku $C_{i,j}$ provádí ten proces, na který je blok mapován
- ▶ od ostatních procesů si musí vyžádat příslušné bloky $A_{i,k}$ a $B_{k,j}$

Násobení matic

Příklad: pro $p = 9$

$$C_{0,0} = A_{0,0}B_{0,0} + A_{0,1}B_{1,0} + A_{0,2}B_{2,0}$$

$$C_{1,0} = A_{1,0}B_{0,0} + A_{1,1}B_{1,0} + A_{1,2}B_{2,0}$$

$$C_{2,0} = A_{2,0}B_{0,0} + A_{2,1}B_{1,0} + A_{2,2}B_{2,0}$$

$$C_{0,1} = A_{0,0}B_{0,1} + A_{0,1}B_{1,1} + A_{0,2}B_{2,1}$$

$$C_{1,1} = A_{1,0}B_{0,1} + A_{1,1}B_{1,1} + A_{1,2}B_{2,1}$$

$$C_{2,1} = A_{2,0}B_{0,1} + A_{2,1}B_{1,1} + A_{2,2}B_{2,1}$$

$$C_{0,2} = A_{0,0}B_{0,2} + A_{0,1}B_{1,2} + A_{0,2}B_{2,2}$$

$$C_{1,2} = A_{1,0}B_{0,2} + A_{1,1}B_{1,2} + A_{1,2}B_{2,2}$$

$$C_{2,2} = A_{2,0}B_{0,2} + A_{2,1}B_{1,2} + A_{2,2}B_{2,2}$$

- vidíme, že např. v prvním kroku tři různé procesy potřebují současně bloky $A_{0,0}$, $A_{1,0}$, $A_{2,0}$ a podobně pro bloky z matice $\mathbb{B}$

Násobení matic

- ▶ tyto konflikty jsou nevýhodné zejména pro architektury s distribuovanou pamětí
- ▶ změníme pořadí sčítání bloků v jednotlivých procesech
- ▶ každý řádek pro výpočet bloku $C_{i,j}$ otrotujeme $(i + j)$ -krát doleva

$$C_{0,0} = A_{0,0}B_{0,0} + A_{0,1}B_{1,0} + A_{0,2}B_{2,0}$$

$$C_{1,0} = A_{1,1}B_{1,0} + A_{1,2}B_{2,0} + A_{1,0}B_{0,0}$$

$$C_{2,0} = A_{2,2}B_{2,0} + A_{2,0}B_{0,0} + A_{2,1}B_{1,0}$$

$$C_{0,1} = A_{0,1}B_{1,1} + A_{0,2}B_{2,1} + A_{0,0}B_{0,1}$$

$$C_{1,1} = A_{1,2}B_{2,1} + A_{1,0}B_{0,1} + A_{1,1}B_{1,1}$$

$$C_{2,1} = A_{2,0}B_{0,1} + A_{2,1}B_{1,1} + A_{2,2}B_{2,1}$$

$$C_{0,2} = A_{0,2}B_{2,2} + A_{0,0}B_{0,2} + A_{0,1}B_{1,2}$$

$$C_{1,2} = A_{1,0}B_{0,2} + A_{1,1}B_{1,2} + A_{1,2}B_{2,2}$$

$$C_{2,2} = A_{2,1}B_{1,2} + A_{2,2}B_{2,2} + A_{2,0}B_{0,2}$$

Násobení matic

$A_{0,0}$	$A_{0,1}$	$A_{0,2}$	$A_{0,3}$
$A_{1,0}$	$A_{1,1}$	$A_{1,2}$	$A_{1,3}$
$A_{2,0}$	$A_{2,1}$	$A_{2,2}$	$A_{2,3}$
$A_{3,0}$	$A_{3,1}$	$A_{3,2}$	$A_{3,3}$

(a) Initial alignment of A

$B_{0,0}$	$B_{0,1}$	$B_{0,2}$	$B_{0,3}$
$B_{1,0}$	$B_{1,1}$	$B_{1,2}$	$B_{1,3}$
$B_{2,0}$	$B_{2,1}$	$B_{2,2}$	$B_{2,3}$
$B_{3,0}$	$B_{3,1}$	$B_{3,2}$	$B_{3,3}$

(b) Initial alignment of B

Zdroj: A. Grama, A. Gupta, G. Karypis, V. Kumar, Introduction to Parallel Computing, Pearson/Addison Wesley, 2003

Násobení matic

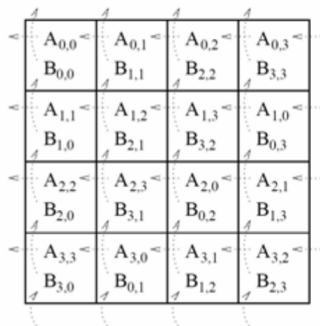
- ▶ a sumu

$$C_{i,j} = \sum_{k=0}^2 A_{i,k} B_{k,j}$$

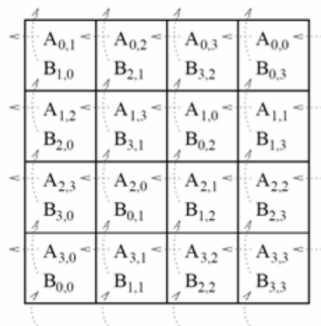
zaměníme za

$$C_{i,j} = \sum_{k=0}^2 A_{i,(k+i+j)\%3} B_{(k+i+j)\%3,j}$$

Násobení matic

(c) A and B after initial alignment

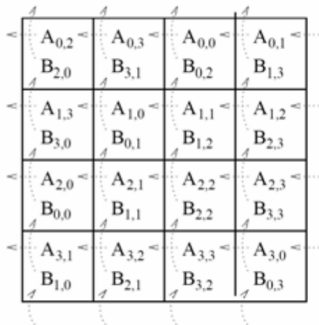

(d) Submatrix locations after first shift

Zdroj: A. Grama, A. Gupta, G. Karypis, V. Kumar, Introduction to Parallel Computing, Pearson/Addison Wesley, 2003

- ▶ v každém kroku algoritmu bloky matice A rotují o jeden doleva a bloky matice B o jeden nahoru

Násobení matic

(e) Submatrix locations after second shift

$A_{0,3}$ $B_{3,0}$	$A_{0,0}$ $B_{0,1}$	$A_{0,1}$ $B_{1,2}$	$A_{0,2}$ $B_{2,3}$
$A_{1,0}$ $B_{0,0}$	$A_{1,1}$ $B_{1,1}$	$A_{1,2}$ $B_{2,2}$	$A_{1,3}$ $B_{3,3}$
$A_{2,1}$ $B_{1,0}$	$A_{2,2}$ $B_{2,1}$	$A_{2,3}$ $B_{3,2}$	$A_{2,0}$ $B_{0,3}$
$A_{3,2}$ $B_{2,0}$	$A_{3,3}$ $B_{3,1}$	$A_{3,0}$ $B_{0,2}$	$A_{3,1}$ $B_{1,3}$

(f) Submatrix locations after third shift

Zdroj: A. Grama, A. Gupta, G. Karypis, V. Kumar, Introduction to Parallel Computing, Pearson/Addison Wesley, 2003

Gaussova eliminační metoda

- ▶ GEM je základem přímých řešičů lineárních soustav rovnic
- ▶ ukážeme si paralelizaci pro případ plné matice lineární soustavy
- ▶ sekvenční algoritmus převádí vstupní matici na horní trojúhelníkovou

$$A\vec{x} = \vec{b} \Rightarrow U\vec{x} = \vec{d}$$

$$\begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \cdots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \cdots & a_{2n} \\ \vdots & \vdots & & \vdots \\ a_{n1} & a_{n2} & \cdots & a_{nn} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_n \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} b_1 \\ b_2 \\ \vdots \\ b_n \end{pmatrix}$$

$\Rightarrow$

$$\begin{pmatrix} 1 & u_{12} & u_{13} & \cdots & u_{1n} \\ & 1 & u_{23} & \cdots & u_{2n} \\ & & \ddots & & \vdots \\ & & & 1 & u_{n-1n} \\ & & & & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ \vdots \\ x_{n-1} \\ x_n \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} d_1 \\ d_2 \\ \vdots \\ d_{n-1} \\ d_n \end{pmatrix},$$

Gaussova eliminační metoda

- ▶ výpočet probíhá podle následujícího schématu

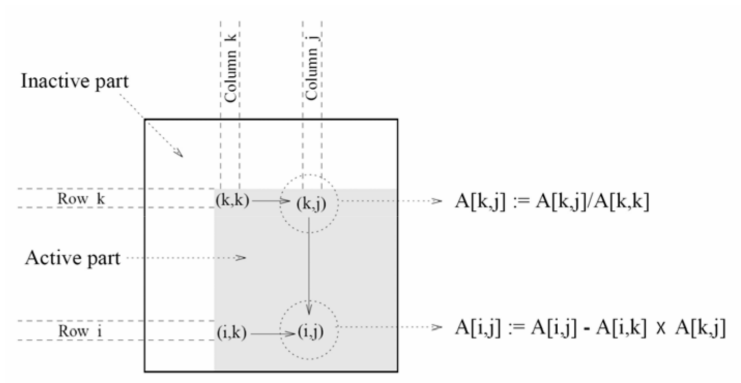

Figure 8.5 A typical computation in Gaussian elimination.

Zdroj: A. Grama, A. Gupta, G. Karypis, V. Kumar, Introduction to Parallel Computing, Pearson/Addison Wesley, 2003

Gaussova eliminační metoda

```
1 void GEM( double A[ n ][ n ], double b[ n ] )
2 {
3     /* ***
4      * Outer loop
5      */
6     for( int k = 0; k < n; k++ )
7     {
8         /* ***
9          * Division step
10         */
11         for( int j = k + 1; j < n; j++ )
12             A[ k ][ j ] /= A[ k ][ k ];
13         b[ k ] /= b[ k ] / A[ k ][ k ];
14         A[ k ][ k ] = 1.0;
15         for( int i = k + 1; i < n; i++ )
16         {
17             /* ***
18              * Elimination step
19              */
20             for( int j = k + 1; j < n; j++ )
21                 A[ i ][ j ] -= A[ i ][ k ] * A[ k ][ j ];
22             b[ i ] -= A[ i ][ k ] * y[ k ];
23             A[ i ][ k ] = 0.0;
24         }
25     }
26 }
```

Gaussova eliminační metoda - zpětný chod

Následně probíhá zpětná substituce pro výpočet řešení:

```
1  for( int k = n-1; k >= 0; k— )
2  {
3      x[ k ] = b[ k ];
4      for( int j = n-1; j > k; j— )
5          x[ k ] = x[ k ] - A[ k ][ j ] * x[ j ];
6  }
```

Tento přístup s sebou nese dva problémy:

- ▶ během přímého chodu klesá počet prvků matice, které přepočítáváme
 - ▶ v k -tém kroku je jich $(n - k)^2$
 - ▶ díky tomu ztrácíme možnost paralelizace
- ▶ zpětná substituce je obzvlášť nevhodné pro paralelizaci
 - ▶ paralelizovat lze jen vnořený cyklus na řádce 4, kde množství výpočtů velmi malé

Gaussova eliminační metoda - zpětný chod

Řešením je nepřevádět matici na horní trojúhelníkovou, ale na diagonální.

- ▶ během přímého chodu tedy eliminujeme i prvky nad diagonálou
- ▶ tím nám přibude objem výpočtů, které lze provádět paralelně
- ▶ odpadá tím kompletně zpětná substituce
- ▶ **bohužel, tento postup nelze použít pro výpočet LU rozkladu**

GEM - zpětná substituce

```
1 void GEM2( double A[ n ][ n ], double b[ n ] )
2 {
3     /****
4     * Outer loop
5     */
6     for( int k = 0; k < n; k++ )
7     {
8         /****
9         * Division step
10        */
11        for( int j = k + 1; j < n; j++ )
12            A[ k ][ j ] /= A[ k ][ k ];
13        b[ k ] /= b[ k ] / A[ k ][ k ];
14        A[ k ][ k ] = 1.0;
15        for( int i = 0; i < n; i++ ) // originaly i = k + 1
16        {
17            /****
18            * Elimination step
19            */
20            if( i == k )
21                continue;
22            for( int j = k + 1; j < n; j++ )
23                A[ i ][ j ] -= A[ i ][ k ] * A[ k ][ j ];
24            b[ i ] -= A[ i ][ k ] * b[ k ];
25            A[ i ][ k ] = 0.0;
26        }
27    }
28 }
```

- ▶ paralelizovat lze cykly na řádcích 15 a 22
- ▶ tj. výpočet na řádku 23 mohou udělat souběžně pro všechna i, j , kde $i = 0, \dots, n-1$, $i \neq k$ a $j = k+1, \dots, n-1$
- ▶ nulování prvků na řádku 25 není nutné

GEM - zpětná substituce

Co nás brzdí teď?

- ▶ máme-li velký počet vláken/procesů, ne všechny se mohou účastnit dělení pivotem na řádcích 11–13
- ▶ nečinná vlákna/procesy musí čekat, což je zdroj neefektivity
- ▶ zejména na GPU se vyplatí dělení pivotem vynechat a každé vlákno si toto provede samo pro sebe v rámci eliminace

GEM - zpětná substituce

```
1 void GEM2( double A[ n ][ n ], double b[ n ] )
2 {
3     /* ***
4      * Outer loop
5      */
6     for( int k = 0; k < n; k++ )
7     {
8         for( int i = 0; i < n; i++ )
9         {
10             /* ***
11              * Elimination step
12              */
13             if( i == k )
14                 continue;
15             for( int j = k + 1; j < n; j++ )
16                 A[ i ][ j ] -= A[ i ][ k ] * A[ k ][ j ] / A[ k ][ k ];
17             b[ i ] -= A[ i ][ k ] * y[ k ] / A[ k ][ k ];
18         }
19     }
20     for( int k = 0; k < n; k++ )
21         x[ k ] = b[ k ] / A[ k ][ k ];
22 }
```

- ▶ na řádcích 16 a 17 nyní musíme opakovaně dělit pivotem
- ▶ navíc musíme opět dělat něco jako zpětnou substituci (řádky 20 a 21), ale tu lze nyní provést zcela paralelně

GEM - složitost

Složitost, pokud mapujeme jedno vlákno/proces na jeden řádek:

- ▶ $T_S(n) = \theta(n^3)$
- ▶ $T_P(n, p) = \theta(n^3/p)$
- ▶ $S(n, p) = p$
- ▶ $E(n, p) = 1$
- ▶ $C(n, p) = n^3$
- ▶ jde tedy o velmi dobrou paralelizaci
- ▶ problém nastává pouze tehdy, pokud mapujeme více vláken/procesů na jeden řádek
- ▶ ke konci eliminace jsou pak některá vlákna/procesy nevyužita

Algoritmus lze snadno modifikovat pro pivoting, pokud se omezíme pouze na prohazování řádků.

GEM

- ▶ uvedené paralelní algoritmy výrazně využívají faktu, že pracujeme s hustými maticemi
- ▶ pro řídké matice je potřeba použít mnohem složitější algoritmy
 - ▶ <http://www.pardiso-project.org/>
- ▶ ukážeme si paralelizaci řešiče pro tridiagonální lineární systémy rovnic

Thomasův algoritmus

- mějme následující soustavu se silně regulární maticí

$$\begin{pmatrix} a_1 & b_1 & & & & \\ c_2 & a_2 & b_2 & & & \\ & c_3 & a_3 & b_3 & & \\ & & \ddots & \ddots & \ddots & \\ & & & c_{n-1} & a_{n-1} & b_{n-1} \\ & & & & c_n & a_n \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ \vdots \\ x_{n-1} \\ x_n \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} d_1 \\ d_2 \\ d_3 \\ \vdots \\ d_{n-1} \\ d_n \end{pmatrix}$$

Thomasův algoritmus

- pomocí GEM ji lze převést na tvar

$$\begin{pmatrix} 1 & \mu_1 & & & \\ & 1 & \mu_2 & & \\ & & 1 & \mu_3 & \\ & & & \ddots & \ddots \\ & & & & 1 & \mu_{n-1} \\ & & & & & 1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_1 \\ x_2 \\ x_3 \\ \vdots \\ x_{n-1} \\ x_n \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \rho_1 \\ \rho_2 \\ \rho_3 \\ \vdots \\ \rho_{n-1} \\ \rho_n \end{pmatrix}$$

- a zpětná substituce pak má tvar

$$\begin{aligned} x_n &= \rho_n \\ x_{n-1} &= \rho_{n-1} - \mu_{n-1}x_n \\ &\vdots \\ x_k &= \rho_k - \mu_k x_{k+1} \\ &\vdots \\ x_1 &= \rho_1 - \mu_1 x_2 \end{aligned}$$

Thomasův algoritmus

- ▶ algoritmus lze zapsat takto

```
1 void Thomas( double a[ n ], double b[ n ], double c[ n ],
2             double d[ n ],
3             double x[ n ] )
4 {
5     double mu[ n ], rho[ n ];
6     mu[ 0 ] = b[ 0 ] / a[ 0 ];
7     rho[ 0 ] = d[ 0 ] / a[ 0 ];
8     for( int i = 1; i < n - 1; i++ )
9     {
10        mu[ i ] = b[ i ] / ( a[ i ] - c[ i ] * mu[ i - 1 ] );
11        rho[ i ] = ( d[ i ] - c[ i ] * rho[ i - 1 ] ) /
12                  ( a[ i ] - c[ i ] * mu[ i - 1 ] );
13    }
14    rho[ n - 1 ] = ( d[ n - 1 ] - c[ n - 1 ] * rho[ n - 2 ] ) /
15                  ( a[ n - 1 ] - c[ n - 1 ] * mu[ n - 2 ] );
16    x[ n - 1 ] = rho[ n - 1 ];
17    for( i = n - 2; i >= 0; i-- )
18        x[ i ] = rho[ i ] - mu[ i ] * x[ i + 1 ];
19
20 }
```

- ▶ jde o čistě sekvenční kód
- ▶ pomocí šikovného triku ho ale lze paralelizovat

Cyklická redukce

- vezměme si řádek i pro $1 < i < n$ a dva jeho sousedy

$$\begin{array}{rcll} c_{i-1}x_{i-2} + a_{i-1}x_{i-1} & + b_{i-1}x_i & & = d_{i-1}, \\ & c_ix_{i-1} & + a_ix_i & + b_ix_{i+1} = d_i, \\ & & c_{i+1}x_i & + a_{i+1}x_{i+1} + b_{i+1}x_{i+2} = d_{i+1} \end{array}$$

- z prostřední rovnice eliminujeme proměnné x_{i-1} a x_{i+1}
- první rovnici vynásobíme číslem $\beta_i = \frac{c_i}{a_{i-1}}$ a třetí číslem

$\gamma_i = \frac{b_i}{a_{i+1}}$ a obě odečteme od prostřední

- dostaneme

$$c_i^{(1)}x_{i-2} + a_i^{(1)}x_i + b_i^{(1)}x_{i+2} = d_i^{(1)},$$

pro

$$\begin{aligned} c_i^{(1)} &= -\beta_i c_{i-1} \\ a_i^{(1)} &= a_i - \beta_i b_{i-1} - \gamma_i c_{i+1} \\ b_i^{(1)} &= -\gamma_i b_{i+1} \\ d_i^{(1)} &= d_i - \beta_i d_{i-1} - \gamma_i d_{i+1}. \end{aligned}$$

Cyklická redukce

- ▶ dodefinováním $c_1 = 0$ a $b_n = 0$ lze tuto úpravu provést pro každou sudou rovnici
- ▶ původní soustavu tak převedeme na redukovaný tvar

$$\begin{pmatrix} a_1^{(1)} & b_1^{(1)} & & & & \\ c_2^{(1)} & a_2^{(1)} & b_2^{(1)} & & & \\ & c_3^{(1)} & a_3^{(1)} & b_3^{(1)} & & \\ & & \ddots & \ddots & \ddots & \\ & & & c_{n/2-1}^{(1)} & a_{n/2-1}^{(1)} & b_{n/2-1}^{(1)} \\ & & & & c_{n/2}^{(1)} & a_{n/2}^{(1)} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x_2 \\ x_4 \\ x_6 \\ \vdots \\ x_{n-2} \\ x_n \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} d_1^{(1)} \\ d_2^{(1)} \\ d_3^{(1)} \\ \vdots \\ d_{n/2-1}^{(1)} \\ d_{n/2}^{(1)} \end{pmatrix}$$

- ▶ pokud tuto soustavu vyřešíme, dokážeme pak ze znalosti x_{i-2} , x_i a x_{i+2} dopočítat i x_{i-1} a x_{i+1} ze vztahů původní soustavy

$$\begin{aligned} c_{i-1}x_{i-2} + a_{i-1}x_{i-1} + b_{i-1}x_i &= d_{i-1}, \\ c_{i+1}x_i + a_{i+1}x_{i+1} + b_{i+1}x_{i+2} &= d_{i+1} \end{aligned}$$

- ▶ tak tedy získáme i všechna lichá x_i
- ▶ všimneme si, že redukovanou soustavu můžeme řešit stejným postupem...

Cyklická redukce

Příklad:

- ▶ mějme úlohu o pěti neznámých

$$\left(\begin{array}{ccccc|c} a_1 & b_1 & & & & d_1 \\ c_2 & a_2 & b_2 & & & d_2 \\ & c_3 & a_3 & b_3 & & d_3 \\ & & c_4 & a_4 & b_4 & d_4 \\ & & & c_5 & a_5 & d_5 \end{array} \right)$$

- ▶ budeme na sudých řádcích budeme eliminovat koeficienty odpovídající proměnným s lichým indexem, tj. indexy podél diagonály
 - ▶ od druhého řádku odečteme c_2/a_1 násobek prvního a b_2/a_3 násobek třetího
 - ▶ od čtvrtého řádku odečteme c_4/a_3 násobek třetího a b_4/a_5 násobek pátého

Cyklická redukce

► dostaneme

$$\left(\begin{array}{ccccc|ccccc} a_1 & b_1 & 0 & 0 & 0 & d_1 & & & & \\ 0 & a_2 - \frac{c_2}{a_1} b_1 - \frac{b_2}{a_3} c_3 & 0 & -\frac{b_2}{a_3} b_3 & 0 & d_2 - \frac{c_2}{a_1} d_1 - \frac{b_2}{a_3} d_3 & & & & \\ 0 & c_3 & a_3 & b_3 & 0 & d_3 & & & & \\ 0 & -\frac{c_4}{a_3} c_3 & 0 & a_4 - \frac{c_4}{a_3} b_3 - \frac{b_4}{a_5} c_5 & 0 & d_4 - \frac{c_4}{a_3} d_3 - \frac{b_4}{a_5} d_5 & & & & \\ 0 & 0 & 0 & c_5 & a_5 & d_5 & & & & \end{array} \right)$$

► což přeznačíme na

$$\left(\begin{array}{ccccc|ccccc} a_1^0 & b_1^0 & 0 & 0 & 0 & d_1^0 & & & & \\ 0 & b_2^1 & 0 & c_2^1 & 0 & d_2^1 & & & & \\ 0 & c_3^0 & a_3^0 & b_3^0 & 0 & d_3^0 & & & & \\ 0 & a_4^1 & 0 & b_4^1 & 0 & d_4^1 & & & & \\ 0 & 0 & 0 & c_5^0 & a_5^0 & d_5^0 & & & & \end{array} \right) \quad (1)$$

► a sudé rovnice lze extrahovat

$$\left(\begin{array}{cc|c} b_2^1 & c_2^1 & d_2^1 \\ a_4^1 & b_4^1 & d_4^1 \end{array} \right)$$

Cyklická redukce

- ▶ to je obecně opět tridiagonální soustava
- ▶ pokud by byla větší, lze na ní celý postup opakovat, až dostaneme soustavu pro jednu nebo dvě neznámé
- ▶ tu lze snadno vyřešit $\rightarrow x_2, x_4$
- ▶ soustavu 1 lze upravit na tvar

$$\left(\begin{array}{ccccc|c} a_1^0 & b_1^0 & 0 & 0 & 0 & d_1^0 \\ 0 & \color{red}{1} & 0 & \color{red}{0} & 0 & \color{red}{x_2} \\ 0 & c_3^0 & a_3^0 & b_3^0 & 0 & d_3^0 \\ 0 & \color{red}{0} & 0 & \color{red}{1} & 0 & \color{red}{x_4} \\ 0 & 0 & 0 & c_5^0 & a_5^0 & d_5^0 \end{array} \right)$$

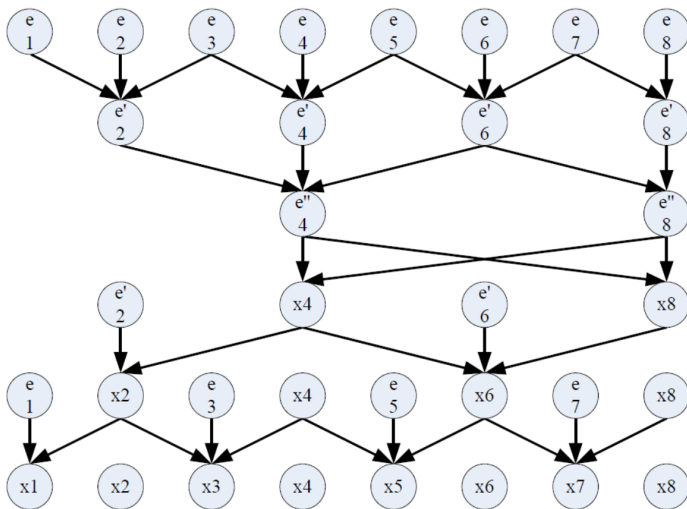
- ▶ ze znalosti x_4 lze dopočítat x_5
- ▶ ze znalosti x_2 a x_4 lze dopočítat x_3
- ▶ ze znalosti x_2 lze dopočítat x_1

Cyklická redukce

Celý výpočet pak probíhá takto:

- 1: $a_i^{(0)} = a_i$ pro $i = 1, \dots, n$
- 2: $c_i^{(0)} = c_i$ pro $i = 2, \dots, n$ a $c_1^{(0)} = 0$
- 3: $b_i^{(0)} = b_i$ pro $i = 1, \dots, n-1$ a $b_n^{(0)} = 0$
- 4: **for** $k = 1 \dots \lfloor \log_2 n \rfloor$ **do**
- 5: $s = 2^k$
- 6: **for** $i = 1, \dots, \lfloor n/2^k \rfloor$ **do**
- 7: $\beta_i = \frac{c_i^{(k-1)}}{a_{i-1}^{(k-1)}}, \gamma_i = \frac{b_i^{(k-1)}}{a_{i+1}^{(k-1)}}$
- 8: $c_{i/2}^{(k)} = -\beta_i c_{i-1}^{(k-1)}$
- 9: $a_{i/2}^{(k)} = a_i^{(k-1)} - \beta_i b_{i-1}^{(k-1)} - \gamma_i c_{i+1}^{(k-1)}$
- 10: $b_{i/2}^{(k)} = -\gamma_i b_{i+1}^{(k-1)}$
- 11: $d_{i/2}^{(k)} = d_i^{(k-1)} - \beta_i d_{i-1}^{(k-1)} - \gamma_i d_{i+1}^{(k-1)}$
- 12: **end for**
- 13: **end for**
- 14: vyřeš výslednou rovnici (nebo dvě)
- 15: **for** $k = \lfloor \log_2 n \rfloor \dots 1$ **do**
- 16: $s = 2^k$
- 17: **for** $i = 1, \dots, \lfloor n/2^k \rfloor$ **do**
- 18: ze znalosti x_{is} dopočítej $x_{is-s/2}$ a $x_{is+s/2}$
- 19: **end for**
- 20: **end for**

Cyklická redukce

Jednotlivé kroky cyklické redukce pro tridiagonální soustavu s osmi neznámými. e značí indexy řádkům x indexy neznámých.

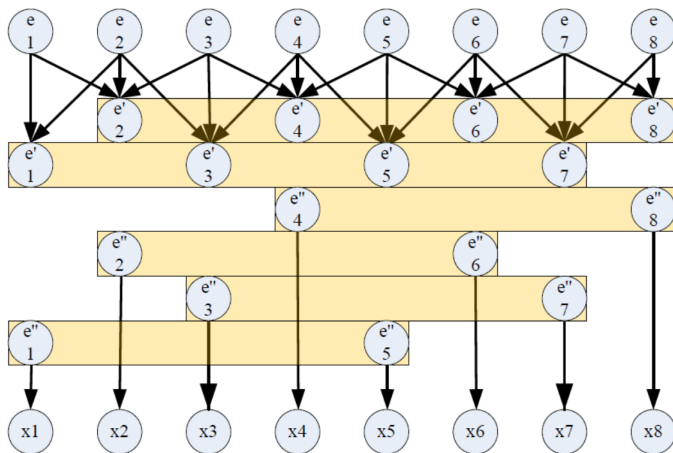
Cyklická redukce

- ▶ všimneme si, že jednotlivé kroky cyklické redukce lze provádět paralelně
- ▶ počet aktivních procesů se v každém kroku redukuje na polovinu
- ▶ snadno vidíme, že pro $p = n$
 - ▶ $T_S(n) = \theta(n)$
 - ▶ $T_P(n, p) = \theta(\log n)$
 - ▶ $C(n, p) = \theta(n \log n)$
 - ▶ $S(n, p) = \theta(\frac{n}{\log n})$
 - ▶ $E(n, p) = \theta(\frac{1}{\log n})$
- ▶ paralelizace není ideální, lze ji o trochu vylepšit

Cyklická redukce

- ▶ v prvním kroku jsme eliminovali liché řádky soustavy
- ▶ nyní uděláme to samé i se sudými řádky
- ▶ dostaneme dvě nezávislé soustavy poloviční velikosti, jednu pro sudé neznámé a druhou pro liché neznámé
- ▶ tak postupujeme dále
- ▶ v dalším kroku získáme čtyři čtvrtinové soustavy atd.
- ▶ po $\lfloor \log_2 n \rfloor$ krocích získáme $n/2$ až n nezávislých soustav o jedné nebo dvou neznámých, které lze vyřešit paralelně
- ▶ ušetřím si tak druhou fázi algoritmu o $\log_2 n$ krocích
- ▶ doba běhu se sníží na polovinu a stále udržujeme všechny procesy aktivní
- ▶ i tento algoritmus ale zůstává nákladově neoptimální

Cyklická redukce

Pruhy na obrázku znázorňují jednotlivé nezávislé soustavy rovnic.

SOR metoda

Super-overrelaxation method

- ▶ jde o iterativní metodu pro řešení soustav lineárních rovnic
- ▶ při napočítávání nové iterace $x^{(k+1)}$ z $x^{(k)}$ využívá již napočítané složky vektoru $x^{(k+1)}$

$$x_i^{(k+1)} = (1 - \omega)x_i^{(k)} + \frac{\omega}{a_{ii}} \left(b_i - \sum_{j < i} a_{ij}x_j^{(k+1)} - \sum_{j > i} a_{ij}x_j^{(k)} \right)$$

SOR metoda

```
1  bool sorMethod( const Matrix& A,  
2                  const Vector& b,  
3                  Vector& x,  
4                  double eps,  
5                  double omega )  
6  {  
7      double normB = norm( b );  
8      double r = eps + 1.0;  
9      while( r > eps )  
10     {  
11         /****  
12         * SOR iterace  
13         */  
14         for( int i = 0; i < n; i++ )  
15         {  
16             double s = 0.0;  
17             for( int j = 0; j < n; j++ )  
18                 if( j != i )  
19                     s = s + A[ i ][ j ] * x[ j ];  
20             x[ i ] += omega * ( b[ i ] - s ) / A[ i ][ i ];  
21         }  
22  
23         /****  
24         * Vypocet rezidua  
25         */  
26         r = 0.0;  
27         for( int i = 0; i < n; i++ )  
28         {  
29             double Ax_i = 0.0;  
30             for( int j = 0; j < n; j++ )  
31                 Ax_i = Ax_i + A[ i ][ j ] * x[ j ];  
32             r = r + ( Ax_i - b_i ) * ( Ax_i - b_i );  
33         }  
34         r = sqrt( r ) / normB;  
35     }  
36 }
```

SOR metoda

- ▶ budeme se zabývat paralelizací této smyčky

```
1      / * * * *
2      * SOR iterace
3      */
4
5      for( int i = 0; i < n; i++ )
6      {
7          double s = 0.0;
8          for( int j = 0; j < n; j++ )
9              if( j != i )
10                 s = s + A[ i ][ j ] * x[ j ];
11          x[ i ] += omega * ( b[ i ] - s ) / A[ i ][ i ];
12      }
```

- ▶ řádky 8-10 vlastně odpovídají násobení i -tého řádku matice A s vektorem x s vynecháním diagonálního prvku
- ▶ to lze snadno paralelizovat s využitím paralelní redukce
- ▶ pro matici $A \in \mathbb{R}^{n,n}$ lze využít maximálně n procesů
- ▶ pokud bude matice A řídká, může se stát, že naprostá většina procesů nebude mít nic na práci
- ▶ vlastně tak nemáme dost práce pro celkem n procesů

SOR metoda

- ▶ v případě řídkých matic lze provést rozklad na skupiny nezávislých řádků a provést paralelizaci cyklu na řádku 15
- ▶ vysvětlíme si to na matici aproximující Laplaceův operátor konečnými diferencemi na strukturované síti
- ▶ řešíme tedy úlohu na $\Omega \equiv [0, 1] \times [0, 1]$

$$-\Delta u = f \text{ na } \Omega,$$

$$u|_{\partial\Omega} = g,$$

SOR metoda

- ▶ volíme pravidelnou čtvercovou síť

$$\omega_h \equiv \{x_{ij} = (ih, jh) \mid i = 1, \dots, N-1, j = 1, \dots, N-1\}$$

- ▶ na vnitřních uzlech pro $0 < i, j < N$ aproximujeme operátor pomocí konečných diferencí

$$\Delta u_{ij} \approx \frac{u_{i-1,j}^h - 2u_{ij}^h + u_{i+1,j}^h}{h^2} + \frac{u_{i,j-1}^h - 2u_{ij}^h + u_{i,j+1}^h}{h^2}$$

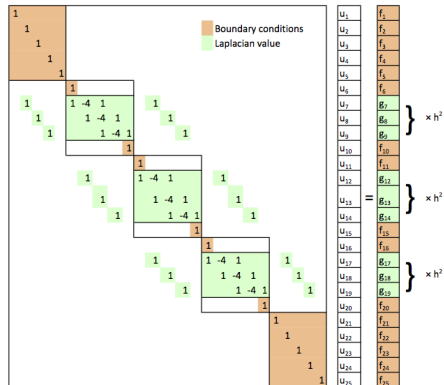
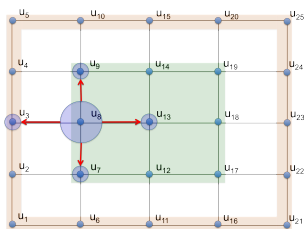
- ▶ tj. pro vnitřní uzly $0 < i, j < N$ řešíme soustavu rovnic

$$-u_{i,j-1}^h + u_{i-1,j}^h - 4u_{ij}^h + u_{i+1,j}^h + u_{i,j+1}^h = h^2 f_{ij}$$

- ▶ a pro okrajové

$$u_{ij} = g_{ij}.$$

SOR metoda

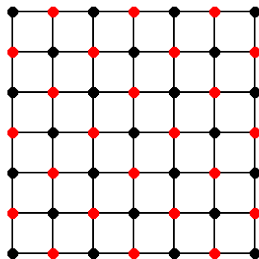

Zdroj: <http://math.stackexchange.com/questions/329765/>

discretization-of-inhomogeneous-dirichlet-boundary-conditions-for-2d-poissons-e

SOR metoda

Red-Black Ordering of Grid Points

Black points have only Red neighbors

Red points have only Black neighbors

Zdroj: <http://www.cs.berkeley.edu/~demmel/cs267/lecture24/lecture24.html>

SOR metoda

- ▶ obecně si sestojíme graf k němuž bude daná matice tvořit adjacenční matici
- ▶ provedeme vrcholové obarvení
- ▶ to odpovídá tomu, že každému sloupci matice přiřadíme jednu barvu a to tak, že na žádném řádku se nesmí vyskytnout nenulový prvek stejné barvy jako diagonální prvek
- ▶ SOR iteraci pak rozdělíme na bloky řádků se stejnou barvou na diagonále

$$x_i^{(k+1)} = (1 - \omega)x_i^{(k)} + \frac{\omega}{a_{ii}} \left(b_i - \sum_{j < i} a_{ij}x_j^{(k+1)} - \sum_{j > i} a_{ij}x_j^{(k)} \right)$$

- ▶ protože všechny takové řádky jsou na sobě nezávislé, lze je zpracovat současně